

štovní orgány mají dokonce z důvodů fiskálních úřední povinnost, by obsah nezalepených dopisů kontrolovaly. Zasláním otevřeného dopisu poštou jest tedy obsah dopisu učiněn veřejnosti přístupným. Pokud se otázky úmyslnosti týče, vyslovuje okresní soud mylný názor, že trestní zákon v § 1 vyžaduje ku každému pozitivnímu přestoupení zákona úmyslnost a že označení bývalého šlechtictví lze pokládati jen tenkrát za úmyslné, má-li se uskutečnit přes tento zákaz a má-li se jím tudíž dáti na jevo nevážnost k tomuto zákonu, takového úmyslu však že obžalovaný neměl, nýbrž že chtěl označiti pouze rodinu, ze které svatebčané pocházejí. Avšak § 1 tr. z. nelze se vůbec dovolávati při přestupcích a, vyžaduje-li § 6 odstavec první čís. 1 cit. zák. přes zásadu, v § 238 tr. zák. vytknutou, náležitost úmyslnosti pro spáchání tohoto přestupku, nemá požadavek ten jiného významu, než že dopustiti se ho nelze na př. při neznalosti zákona (§ 233) anebo ze zapomětlivosti nebo roztržitosti. Jinak však ku jeho spáchání stačí, aby tu bylo vědomí, že šlechtictví jest zrušeno a že bývalí šlechtici nesmějí užívati svého rodového jména s přídomkem nebo dodatkem vyznačujícím šlechtictví. Zejména však motiv »dáti na jevo nevážnost k tomuto zákonu« jest s hlediska § 1 tr. zák. zcela bezvýznamný. Odvolací soud, přikloniv se úplně k rozhodovacím důvodům prvního soudu, a dodav, že otec nevěstin chtěl asi jen oznámiti, ze které rodiny L-ských nevěsta pochází, projevil názor právně stejně mylný jako okresní soud, neboť oznámení takové nesmělo se dít způsobem, ve svatebním oznámení voleným, kterýmž bývalé šlechtictví Jana L-a zřetelně a nepochybně jest naznačeno.

Čís. 634.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.). Pletichy spáchané podloudným obchodem s mýdlem.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1921, Kr I 20/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 1. prosince 1920, pokud jím byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, dovolávající se důvodů čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění již s hlediska poslednějšího důvodu zmatečnosti. Zjištěno je, že obžalovaný koupil v lednu 1920 od firmy braří V. v Praze celkem 8 beden mýdla, jež ještě v lednu a pak v únoru prodal dále dvěma konsumním družstvům a dvěma obchodníkům. V té době náleželo mýdlo k předmětům podléhajícím hospodářství vázanému. To vychází na jevo z nařízení ministerstva obchodu ze dne 25. srpna 1917, čís. 359 ř. z. resp. vyhlášky téhož ministerstva ze dne 25. srpna 1917, čís. 360 ř. z. a z nařízení vlády republiky Československé ze dne 3. září 1920, čís. 502 sb. z.

a n., kterým teprve byl obchod mýdlem uvolněn. Prodavači mýdla směli je odbírat jen na odběrný list, vyhotovený příslušným politickým okresním úřadem (§ 8 nařízení čís. 359/17) a mohli proto nakoupiti mýdlo dovoleným způsobem pouze prostřednictvím tukové ústředny. Obžalovaný nabyl však mýdla obejitím této přípustné cesty, tudíž způsobem podloudným. Podloudným byl však i prodej jeho, neboť jako kramář, jehož obchod obmezen jest dle řádu živnostenského na drobný prodej, směl prodati mýdlo jen spotřebitelům na výkazní lístky (mýdlenky), kdežto on nakoupil zboží nikoli pro takovýto obchod, nýbrž k tomu cíli, by je jako překupník prodal dále se ziskem jiným obchodníkům. Obchodování obžalovaného nebralo se proto ani při nákupu ani při prodeji zboží těmi určitými cestami, které státní správa vzhledem k nedostatku předmětů potřeby, jaký právě byl zejména ohledně mýdla, v zájmu spotřebitelstva předepsala, a dlužno proto obchodování to nazvati pokoutním a podloudným, jež tím již stává se pletichou, trestnou podle § 11 čís. 4 zákona o lichvě, jakmile je způsobilé ceny předmětu potřeby zvyšovati. Že způsobilost tato zde byla, nemůže býti pochybno, uváží-li se, že cena válečného mýdla téže asi jakosti, jako bylo mýdlo, o něž se jedná, činila v drobném prodeji 5 K, kdežto obžalovaným bylo mýdlo prodáno za cenu několikanásobně vyšší. Z trestní sankce § 11 čís. 4 zákona o lichvě nejsou vyloučeny ani případy, kde třeba ojediněle a co do malého množství předmětů potřeby bylo se pouštěno do pletich, ježto zákon v příčině té nerozlišuje. Nevyžadujeť skutková povaha tohoto přečinu, by účinek trestné pletichářské činnosti jevil se nebo byl způsobilým, jeviti se ve vlivu na utváření se cen dotyčného druhu zboží na trhu vůbec, nýbrž vyžaduje se jen způsobilost závadného konkrétního jednání ceny zvyšovati. Okolnost, nalézacím soudem zdůrazněná, že ceny mýdla, o něž se jedná, byly nižší nežli ceny za mýdlo tehda všeobecně placené, je bez právního významu, poněvadž za směrodatné lze uznati jen ceny úředně stanovené a nikoli ceny obvyklé, jež jsou namnoze výsledkem snah předražovacích u využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných. S hlediska § 11 čís. 4 zákona o lichvě nerozhoduje též, zda pachatel při závadném jednání něco pro sebe vyzíská; vyžadujeť skutková podstata pletich jen, aby jednání pachatelovo bylo způsobilým, zvýšiti ceny předmětu potřeby. V daném případě pak, kde bylo nedovoleně a neoprávněně obchodováno předmětem, vyloučeným z volného obchodování, nelze ostatně přiznati obžalovanému vůbec žádného zisku, an veškerý jeho zisk dlužno považovati za nepřípustný. Skutková podstata přečinu pletich ve smyslu citovaného místa zákona jest proto objektivně splněna. V subjektivním ohledu žádá se jen, by si byl pachatel vědom nedovolenosti svého jednání a pak toho, že činnost jeho měla způsobilost ceny předmětu potřeby stupňovati. V této příčině chybí však v rozsudku příslušná zjištění, kteréžto otázky, isouce rázu skutkového, jsou vyhrazeny toliko posouzení soudu nalézacího. Názor, že proto nelze mluvit o tom, že by se byl obžalovaný neoprávněně vmísil mezi výrobce a spotřebitele, poněvadž byl k obchodování mýdlem oprávněn a poněvadž 8 beden mýdla není takovým množstvím, by obchod obžalovaného mohl býti považován za velkoobchod, je právně mylným, neboť i osoba, mající živnostenské oprávnění k obchodování s určitým zbožím, může se zbytečně vsunouti do normálního přechodu takového zboží od výrobce ku spotřebiteli, a pojem řetězového obchodu nikterak nepřed-

pokládá, by bylo obchodováno nějakým větším množstvím zboží. I ohledně řetězového obchodu schází v rozsudkových důvodech potřebné zjištění, zda firma bratří V., od níž obžalovaný koupil mýdlo k dalšímu zcizení, byla jeho výrobcem, či je sama teprve pro svůj obchod zakoupila.

Čís. 635.

**Předražování (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).
Pro trestné činy dle citovaného cís. nařízení platí promlčecí lhůty § 532 tr. zák.**

Dřívější odsouzení pro předražování zakládá kvalifikaci pozdějšího činu na přečin (§ 20 čís. 2 a) cit. cís. nař.) bez rozdílu, kdy k němu bylo došlo.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1921, Kr I 75/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 24. září 1920, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou přečinem předražování dle § 20 čís. 2 lit. a) cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Uplatňování důvodu zmatku dle § 281 čís. 9 b) tr. ř. lze spatřovati v námitce, že čin obžalované byl promlčen. Námitku provádí stížnost v ten smysl, že prý zákon o lichvě patrně jen proto stanoví pouze ohledně přešupků, trestaných politickými úřady, promlčecí lhůtu jednorocní, jelikož dle názoru stížnosti je u soudních přešupků a u přečinů promlčecí lhůta ještě kratší. (Stížnost má tu patrně na zřeteli ustanovení § 54 cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. z., jímž arci promlčecí doba pro trestné činy, přikázané k potrestání politickým úřadům, stanovena byla na rok.) Stanovisko stížnosti, která nenaznačuje ani oné domnělé kratší lhůty promlčecí pro přečiny a přešupky, stíhané soudem, ani předpisu, kterým by pro činy ty kratší lhůta promlčecí vůbec byla stanovena bývala, je zřejmý mylný. Jeť nepochybno, že i pro trestné činy ve smyslu císařského nařízení čís. 131/17 platí promlčecí lhůty § 532 tr. zák.; přečin dle § 20 čís. 2 cís. nařízení trestá se tuhým vězením, s nímž lze spojití peněžitou pokutu až do dvakrátstotísíc korun, je tedy u něho promlčecí lhůta dle poslední věty § 532 tr. zák. plný rok. Obžalovaná spáchala trestný čin, jímž byla vinnou uznána, dle rozsudku sice již v červenci 1918, než byla již dne 10. října 1918 o něm vyslýchána jako obviněná; výsledkem tím bylo promlčení ve smyslu druhé věty § 531 tr. zák. přerušeno. Důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř. uplatňuje stížnost tím, že vyslovuje pochybnost o tom, zda může dřívější odsouzení pachatelovo pro předražování opodstatnit přečin ve smyslu § 20 čís. 2 a) cís. nař. čís. 131/17 i tehdy, došlo-li k němu před dlouhou dobou, v tomto případě již před 5 lety. Námitka stížnosti, která sama mluví o »mezeře«, postrádá právní podstaty. Citované ustanovení císařského nařízení co do doby předchozího odsouzení vůbec nerozeznává, nemůže tudíž vzniknouti důvodná pochybnost v tom směru, že kvalifikace předražování jako přečinu dle § 20 čís. 2 a) cís. nař.